

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 35

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 2. september 1950

Bladið verður bilagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárid

24 Árg.

ÖGILIG ORRUSTA Á TINGI UM FØROYA FISKA- SÖLUNAR STJÓRNAR- OG UMBOÐSMANNANEVDARMENN

Th. Petersen og P. M. Dam í hornatøkum sum ongatíð áður.

Tórstein royndir at prógva, at fiskimenn ongan rætt hava til umboðsmenn í stjórn og umboðsmannanevnd, men hann hevði tó hugsað sær, at tað hevði verið beint, um fiskasölan fríviliga vildi latið fiskimenn sloppið at verið uppi. Men javnan rætt, ikki talan um.

Pætur prógvaði, at fiskimenn bæði moralskt og partaliga áttu rættin til í hvussu er helmingin av stjórnar- og umboðsnevndarmonnum í fiskasöluni, helt við fólkaflokks- og sambandsafturhaldið, at tað var klókt at geva eftir við æruni heldur enn at verða bankaðir til tað, tí so hart vildu javnaðarmenn nýta sleggjuna (orðsins), at teir at enda vildu smyldrast og nýðast at geva eftir. Hann helt víðari fram, at um fiskimenn vistu, hvussu tungt og strævið tað var at toga nakað íggjøgnum á tingi til teirra frama, vildi eingin av afturhaldsins tingmonnum, sum sótu har niðri í salinum grælt longur sum tingmenn, men verðið kastaði út.

Pætur var nú vorðin harðmæltur. Hákun, ið sat og droymdi seg veldisharra á Oyrnafjalli og var sum burtur í øðrum heimi, kvakk við, stakk upp og bað Pætur ikki vera so harðmæltan: »Ja, Hákun«, varð honum svarað, »tú kvökkur nú. Men tú verður at kvökka meiri seinri!«

»Eg«, helt Pætur víðari fram, vildi átt sjei tungur og profetanna rödd at farið sum toran inn í hvørt arbeidsmanna- og fiskimanna heim at vakt arbeidsmenn og fiskimenn til verka at ríkið hetta svarta afturhald av tingi, sum ferð eftir ferð hevur niðurbundið fiskimannin og arbeidsmannin, tíkið rættin frá teimum«.

Th. P.: Dam er javnaðarmaður, sigur hann. Men eg spyrji hann um hann er kommunist, síðani hann vil taka ognarrættin av og geva fiskimonnum ein rætt sum aðrir eiga. Uttan fyri eru kommunistar, sum vilja knasa fiskasöluna. Vil Dam tað við. Reiðararnir vága alt. Fiskurin er teirra. Teir megu tí stýra fiskasöluni.

P. M. DAM: Nú sær Tórstein frændi trøll á hvørjum horni. Vil Tórstein fremja kommunismu, skal hann bara siga, at tað eru teir, sum vilja veita fiskimonnum teirra rætt í tí stovni, sum selur fisk teirra. Tí fiskimenn vita, at teir áttu at havt henda rættin. Teir vága alt. Fiskin, slitið og sleipið, føði til konu og børn, hús og heim til allar útreiðslur av útgerð og øðrum eru goldnar. Fyrst tá ið hetta er goldið, fáa teir nakað, um nakað tá er til at býta. Teir eiga sín

kontraktliga helming av veiðini. Við sluppunum hava teir frábýttisrætt. Men íffjör feldu Tórstein Petersen og hansara menn, saman við sambandinum, javnaðarmanna uppskotið um, at fiskimenn skuldu eiga frábýttisrætt í øllum fiskiskapi eins og teir feldu uppskotið um, at allar avrokningar skuldu ganga íggjøgnum fiskimannafelöginu, og at fiskimannaparturin ikki skuldi kunna pantsetast uttan fiskimansins vitandi og samtykki. Hugsi tykkum at ein annar skal kunna pantseta tykkara part uttan tykkara samtykki. Mannakraftin er tann dýrasti og virðismiklasti parturin í allari framleiðslu. Hann má altíð eiga fyrsta rættin. Og í fiskivinnuni letur fiskimaðurin hesa dýru kraft — og so vilja tit høgi harrar á tingi ikki geva honnum javnbjóðis rætt við kapitalin.

Hesin mikli orðadráttur stóðst

av eini umsókn frá Føroya arbeidsmannafelag fyri útróðrafelagið í Klakksvík, har ið harður dráttur hevur verið um fiskaprisin.

Arbeidsmannafelagið skjeyt fiskimansins vegna uppá, at fiskimenn skuldu fáa helmingin av umboðsmonnum í stjórn og umboðsmannanevnd fiskasölnnar.

Tá ið Tórstein Petersen sum formaður fekk hetta skriv at lesa hendi tað »pussiga«, at tá ið hann kom til tað, ið verður skrivað um broytan av umboðsmannareglum Føroya Fiskasölu stóðgar hann og heldur fyri og muttlar at hetta viðkemur ikki málinum. Men í sama bili kemur Poul Petersen inn og biður um orðið — hann hevði ikki høyrð Th. P. — og sigur, »at pointið í sakini er, at felagið ynskir broytt fiskasölnnar umboðs-

reglur. »Na«, sigur Th. P., tá tú kortini talar um hattar, kann eg líka væl lesa tað upp. Hann tekur so skrivið og lesur víðari.

Og so var eldur í koluni:

Men afturhaldið vildi einki hoyra um at broyta Føroya fiskasölu. Hákun Djurhuus sum at byrja við eftir áheitan A. Ártings hevði biddið um at fáa málið til viðgerðar uttan at vita, at felagið hevði ynskt Føroya Fiskasölu broytta sat sum »mús í landi«. Tað kvatt ikki úr honum. Hann smoykti eitt uppskot fram um at biðja semingsmannin koma uppí trætna í Klakksvík.

Tað var so samtykt. Men semingsmannin kundu felögin væl fingið uppí uttan at venda sær til tingið. Hann er eingin úlvur, og menn kunnu óivað tala við hann og fáa hann til arbeidis uttan harraboð frá logtingi.

Lærarin og fiskivinnunevndin

»Dimmalætting« harmast yvir, at William Smith skal hava verið við at valt lærarin R. Long til formann í fiskivinnunevndini. Neyðar »Dimma«, veit hon ikki, at sambandsmenn sjálvir hava knæsett, at fólkaflokkurin skal hava nevndarformenninar.

Hetta hendi miðum annað í veg- og havnanevndini, har fingið fólkaflokksmenn 3 og sambandsmenn 3 og javnaðarmenn 1. Javnaðarmaðurin vildi ikki taka dagar ímillum, hvør formannin skuldi fáa, men skjeyt uppá lutakast. Men tá til stykkis kom tóku sambandsmenn seg aftur og lótu fólkaflokksmenn fáa formannin, tí fólkaflokkurin var størsti flokkur á tingi.

Men hvussu við sambandsmonnum tá ið teir velja?

Teir aftra seg ikki við at taka mann, ið javnaðarmenn eiga

(Búnaðarráðið) og tá ið teir seta konntrollør á Toftum vrakaðu teir dugligan eldri vrakara, ið yvirvrakarinn hevði innstillað, og settu teir, ein stórbónda, partamannin sambandsløgtingsmannin Jens Kristian Olsen, ið aldri áður hevur fingist við vraking ella fiskaturking?

Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrugv

Tlf. 443